

Džeјms Paterson
i Martin Dugard

UBISTVO
KRALJA TUTANKAMONA
Zavera da se ubije dečak kralj

Prevela
Tatjana Milosavljević

Laguna

Naslov originala

James Patterson
THE MURDER OF KING TUT

Copyright © 2009 by James Patterson
Translation Copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

Frenku Nikolu
– Dž. P.

Keli
– M. D.

Beleška autora

POPUT ASOŠIJETID PRESA, i ja imam svoj priručnik s napomenama o stilu. „Spisateljski stil i elementi knjige Džejmisa Patersona“ jeste spisak od devetnaest tačaka, koji držim nadohvat ruke dok radim. Osamnaesta tačka ispisana je velikim slovima jer, bez obzira na to koliko je često čitam, stalno moram da se podsećam koliko je važna: ISTRAŽIVANJE POMAŽE. NE IMPROVIZUJ NIŠTA – NI MOŽDANE TUMORE, NI UTAPANJA, PA ČAK NI UBOD PČELE.

Mislim da ni za jednu knjigu nisam ovoliko istraživao. Od trenutka kad sam dobio ideju i udružio se s Martijem Dugardom da bih napisao ovu priču, u potpunosti sam se zaokupio starim Egiptom. Knjiga jeste krimić zasnovan na ubistvu, ali zaranjanje u davnu prošlost dodalo je detektivskom poslu čitav jedan novi sloj. Nismo morali samo poznavati junake naše drame; morali smo znati i šta su jeli, kakvu su odeću nosili i, na kraju krajeva, na koje su se sve načine mogli poubijati.

Kako ono glasi tačka osamnaest? NE IMPROVIZUJ NIŠTA.

Stoga nismo improvizovali. Martijevo istorijsko istraživanje obuhvatalo je putovanje u London i obilazak Tutankamoneve grobnice u Dolini kraljeva u Egiptu. Ja sam se zadubio u knjige i onlajn istraživanje. Potom smo udružili beleške i počeli da pišemo. Zapanjujuća činjenica u vezi s istorijom starog Egipta jeste da je ona u velikoj meri još uvek nepoznata. Zato smo se, kad bismo naleteli na prazninu, vraćali u potragu za odgovorima. Potom smo izneli sopstvenu teoriju o onome što se dogodilo. Osmišljavali smo razgovore, motive i raskošne prizore života u palati – sve na temelju sati i sati provedenih u istraživanju.

Nema ničega novog u građenju priča na pretpostavkama, ali postoji razlika između nagađanja i zasnivanja teorije na čvrstim, neumoljivim činjenicama. Mi smo se odlučili za činjenice.

Što se Hauarda Kartera tiče, on je takoreći naš savremenik, tako da je njegov život bilo mnogo lakše dokumentovati. Odoleo sam iskušenju da nagađam o njegovom odnosu s leđi Evelin Herbert, mada sam se svim srcem nadao da ću naići na sočan zapis u dnevniku, koji bi mi dozvolio da pustim mašti na volju. Vi, pak, izvucite sopstvene zaključke.

Nadam se da ćete uživati čitajući *Ubistvo kralja Tutankamona*. Bilo je zabavno pisati ovu knjigu. Zlosrećni dečak kralj i njegova podjednako zlosrećna kraljica postali su mi istinski dragi. Živeli su pre mnogo hiljada godina, ali njihova ljubav bila je toliko snažna i stvarna da verujem da je predstavljala jednu od velikih istorijskih romansi. Prava šteta što se sve moralo okončati tako brzo – i tako tajanstveno.

Prolog

Dolina kraljeva

Godina 1900.

BILO JE VEĆE UOČI NOVE GODINE kad je istraživač namrštenog, izražajnog lica, po imenu Hauard Karter, na tečnom arapskom izdao naređenje za početak iskopavanja.

Stajao je u skućenoj odaji, više od tri stotine stopa* pod zemljom. Opoljen vlažnim vazduhom, čeznuo je za cigaretom. Bio je zavisnik od tih prokletih stvarčica. Okrugle mrlje od znoja tamnele su mu se pod miškama na beloj košulji, a duboke cokule mu behu zasute prašinom. Egipatski radnici u sandalama, koji su stajali pored njega, počеше da kopaju svom snagom.

Behu prošle skoro dve godine otkako je Kartera zbacio konj daleko u unutrašnjosti pustinje. Taj srećan pad promenio mu je život.

Nakon gadnog prizemljenja na kamenito tlo, sa zaprepašćenjem je ustanovio da zuri u duboki procep u zemlji. Izgledao je kao skriveni ulaz u drevnu kriptu.

Delajući brzo i u tajnosti, dvadesetšestogodišnji egiptolog

* Stopa je 0,3048 m; prema tome, 91,44 m. (Prim. prev.)

dobavio je propisane vladine dozvole i potom unajmio ekipu kako bi započeo iskopavanje.

Sada je očekivao da će, premda još mlad, postati slavan – i bogat kao Krez.

Prvi egipatski vladari bili su sahranjivani unutar složenih kamenih piramida, ali upadi pljačkaša u grobnice tokom narednih vekova naveli su potonje faraone da svoja poslednja počivališta sakriju, smeštajući ih pod zemlju.

Čim bi faraona posle smrti mumifikovali i potom zatvorili u takvu grobnicu zajedno sa svim njegovim ovozemaljskim blagom, preduzimale su se najobimnije moguće mere da se lokacija grobnice sakrije.

Međutim, nije vredelo. Pljačkašima grobnica kao da je uspevalo da ih sve pronađu.

Karter, muškarac širokih ramena koji je najradije nosio leptir-mašne, lanene pantalone i krute filcane šešire, verovao je da bi ova grobnica mogla biti izuzetak. Komadi krečnjaka koje je neki drevni graditelj nabacao u tunele i okna – jednostavan a opet dovitljiv način zavaravanja razbojnika – izgledali su netaknuti.

Karter i njegovi radnici behu utrošili već nekoliko meseci na uklanjanje krhotina. Sa svakim odnesenim tovarom, bivao je sve uvereniji da se pod zemljom krije veličanstvena, nedirnutu kriptu. Ako je u pravu, unutra će se nalaziti neizmerno blago: zlato i dragulji, kao i faraonova mumija.

Hauard Karter biće bogatiji nego u svojim najluđim snovima, a snovi su mu zaista bili raskošni.

„Ljudi su sad sišli na dubinu od devedeset sedam metara po vertikali“, napisao je Karter ledi Amherst, svojoj dugogodišnjoj pokroviteljki, „a još nisu stigli do kraja.“ I zaista, kad

su ga proširili, uzani otvor na koji je onomad naleteo otkrio je mrežu tunela koji su vodili dalje u podzemlje.

Na jednom mestu tunel je skretao u odaju u kojoj se nalazila veleepna statua egipatskog faraona.

Međutim, taj je tunel završavao ulazom u okomito okno zakrčeno kamenjem i krhotinama blokova.

Meseci su prolazili, a radnici su pažljivo kopali dalje, silazeći sve dublje – toliko duboko, štaviše, da su ljude svakog dana užadima morali spuštati unutra. Karter je gajio velike nade. Čak je preduzeo neuobičajen korak i stupio u vezu s britanskim generalnim konzulom u Kairu, kako bi mu najavio veličanstven trenutak otvaranja „devičanske“ grobnice.

Sada je stajao na dnu okna. Pred njim se nalazio malterom zaptiven prolaz s faraonovim pečatom – *ulaz u kriptu*.

On naloži radnicima da ga sruše.

Kad su ljudi pijucima i gvozdanim polugama navalili na drevna vrata, okno naglo ispuni tutanj i uskovitlana prašina. Karter je kašljao u maramicu naprežući se da vidi kroz izmaglicu.

Srce mu je ludački tuklo kad je naposletku podigao fenjer da osvetli kriptu. Radnici koji su stajali iza njega su mu ushićeno izvirivali preko ramena.

Nije bilo ničega.

Neko je već ukrao blago i faraonovu mumiju.

Neko drugi.

Palm Bič, Florida

Sadašnje vreme

„OVDE DŽEJMS PATERSON. Je li Majkl tu? Hteo bih da mu ispričam jednu detektivsku priču.“

Kao što većina ljudi verovatno pretpostavlja, obožavam dobre krimice i mislio sam da sam iskopao pravi dragulj od teme za knjigu, zbog čega sam i telefonirao svom uredniku u *Litlu i Braunu*, Majklu Piču, koji je ujedno i izdavač.

Čekajući da Majkl podigne slušalicu – on uvek prima moje pozive bez obzira na doba dana ili noći – osvrtao sam se po svojoj kancelariji na drugom spratu. *Jesam li ja to sasvim poludeo?*, pitao sam se.

Poslednje što mi je tog trenutka trebalo bilo je započinjanje još jednog projekta. Novi roman o Aleksu Krosu već se rumeneo na vatri, *Ženski klub za rešavanje ubistava* lagano se krčkao, a morao sam i da privodim kraju *Vrhunsku zabavu*. Štaviše, na prostranoj površini radnog stola koji zauzima veći deo moje radne sobe nalazila su se *dvadeset četiri* rukopisa – od kojih nijedan nije bio dovršen. Mogao sam da pročitam i neke naslove: *Bikini*, *Veštica i čarobnjak*, *Danijel Iks*, *Ženski klub za rešavanje ubistava 9*, *Najgori slučaj...*

„Ja sam *skroz* lud, je l'da?“, rekao sam kad se Pič javio. Majkl je staložena osoba s umirujućim dejstvom na one oko sebe, vrlo pametan čovek i divan otac koji uglavnom zna kako da izađe na kraj s decom – ovakvom poput mene. Tokom godina postali smo dobar tim i zajedničkim snagama izbacili desetinu i više bestselera.

„Naravno da jesi, ali nije valjda da me zato zoveš?“, upitao je. „Zašto ne pišeš?“

„Sinula mi je ideja.“

„Samo jedna?“

„Majkle, ova mi se baš dopada. Daj mi minut da ti ispričam o čemu je reč. Važi? Pošto ti izgleda znaš sve o svemu, verovatno si obavešten i da je zbirka predmeta iz grobnice kralja Tutankamona trenutno na svetskoj turneji. Ljudi čekaju u redovima da bi je videli; izložba je obično rasprodana nedeljama unapred. Štaviše, video sam je pre nekoliko godina u Metu, u Njujorku, i nedavno još jednom, u Fort Loderdeju. Iz prve ruke sam video kako Tutankamonova priča pogađa ljude – muškarce, žene, decu, bogate i siromašne.

„Ima u Tutankamonu nečega što kod većine nas budi duh starog Egipta. Nisu posredi samo neizmerno blago s kojim je sahranjen, umetnička dela ili gotovo čudesna slučajnost zahvaljujući kojoj je Hauard Karter otkrio kriptu. Jeste i sve to, dabome, ali ima tu nečega magičnog, nečeg iskonskog. Iako je Tutankamonovo ime bilo hiljadama godina izbrisano iz egipatskih istorijskih zapisa, sad je verovatno najpoznatiji od svih faraona. *A ipak, o njemu se vrlo malo zna.*

„Majkle, hoću da napišem knjigu o Tutankamonu. Tri dela: sadašnje vreme, kad saznajem – nadajmo se – sve više o dečaku kralju; zatim, neverovatno Karterovo otkriće grobnice i blaga, koje verovatno zavređuje i zasebnu knjigu; i, naposljetku treći deo o samom Tutankamonu.

„Jesi li znao da se Tutankamon oženio svojom *sestrom* – i da je njihova ljubavna priča neverovatno lepa? Dakle, šta misliš? Hoćeš li pokušati da me odvратиš? Hoćeš li me, barem jedan jedini put, spasti od mene samog?“

S druge strane žice dopro je Majklov zarazan smeh. „Kako ide novi Aleks Kros?“, upitao je.

„Skoro je gotov – i to pre roka. Dopašće ti se.“

„Čuj, Džime, stari Egipat me opčinjava, valjda kô i sve ostale – piramide, Dolina kraljeva, Tutankamon, Nefertiti, svi oni Ramzesi. Stoga moram da ti kažem da mi se ideja stvarno dopada.“

Bio je moj red da se osmehnem i, odahnuvši, nasmejem.

„Baš mi je drago. Daj onda da ti kažem šta mislim da bi bilo pun pogodak – mada očigledno i ne moram. Majkle, imam osećaj da je Tutankamon bio ubijen. I nadam se da ću to i dokazati, barem na papiru.“

Majkl je ponovo prasnuo u smeh. „E baš si me zaskočio s 'Kraljem Tutankamonom'“, našalio se.

Deo I

Glava 1

Dolina kraljeva

Godina 1492. p. n. e.

„OVO JE DOVOLJNO DALEKO! Stoj!“

Više od pet stotina zarobljenika koji su marširali prema Tebi zaustavi se na velikoj poljani, oko dve milje daleko od grada. Odred dvorskih stražara čuvao ih je na podnevnoj jari. Doduše, to i nije bilo neophodno. Izranjavljena stopala sužanja behu vezana kožnim oputama, taman dovoljno dugačkim da mogu skakutati kao žabe; trčati nisu mogli.

A sve i kad bi pokušali da umaknu, ruke su im bile vezane na leđima, i to na doručjima i laktovima.

Ne bi daleko odmakli, a kazna bi bila brza i surova.

Anena, ugledni kraljevski graditelj, posmatrao je žalostan prizor. Dobro je poznavao te ljude. Upravo su proveli pet godina u zabačenoj dolini, iskopavajući mesto za novu grobnicu Tutmesa I.

Danju su trpeli iznurujuću letnju žegu, uz iznenađujuće ledene udare pustinjske hladnoće koja je katkad umela da u niskom, brišućem letu pređe preko doline.

Noću su spavali pod nebom posutim zvezdama.

Prošlo je više od hiljadu godina otkako je Keops sagradio svoju velelepnu piramidu uzvodno na Nilu, u Gizi. Iako su bile veličanstvene i budile strahopoštovanje, ispostavilo se da su piramide neodoljiv mamac za sve mesne lopove i bogohulne pljačkaše grobnica. Nijedna nije ostala nepoharana. Nijedna.

Međutim, genijalni Anena je verovao da je pronašao rešenje za problem piramida. Koristeći ove zarobljenike koji su radili kao robovi, sagradio je *tajnu* kriptu za Tutmesa I. Ostareli faraon bio je bolestan i na samrti, stoga trenutak dovršenja grobnice nije mogao biti pogodniji. Ni slučajno samo preuređena pećina, grobnica je sadržavala brojne tunele, hodnike i pet-šest odaja. Kameni faraonov sarkofag biće smešten tačno u središtu, u najvećoj i najraskošnijoj odaji.

Istina, pomisli Anena, otirući grašku znoja s čela, *teško da je ova podzemna grobnica tako veličanstvena kao piramida koja se diže ka nebu. Ali je na više načina bolja*. Zidovi su bili glatki i oslikani živopisnim prizorima iz faraonovog života – onog koji je upravo proživio i onog slavnog koji mu je tek predstojao.

Što je najvažnije, tamo niko neće uznemiravati faraonov počinak – uz malo sreće, tako će zauvek i ostati. Barem je većina Egipćana verovala da tako biva posle sahrane faraona.

Aneni se nacrt toliko dopao da je već radio na sličnoj grobnici za sebe. „Nadzirao sam radove na grobnici Njegovog veličanstva u litici“, zapisao je Anena na zidovima sopstvene kripe – bio je to njegov način da se razmeće i u zagrobnom životu – „Sâm, da niko ne vidi, da niko ne čuje.“

Razume se, nije bio potpuno sâm. Zarobljenici su odradili svoj deo. S vremenom dobro je upoznao Nubijce. Čuo je za njihove žene i decu i znao da ti ljudi vole svoje porodice

isto onako nežno kao on svoju. S nekim zarobljenicima se i sprijateljio.

Nakon što je grobnica za Tutmesa I zapečaćena, a ulaz sakriven stenom, naredio je da ljude odvedu odatle – s mesta koje će jednog dana postati poznato jednostavno kao Dolina kraljeva, zato što su mnogi potonji faraoni odabrali upravo Anenin graditeljski izum da sakriju mesto svog večnog počinka.

Anena prelete pogledom preko lica zarobljenika. Znali su gde je faraonova tajna grobnica, a to je bilo neprihvatljivo. Graditelj odvrati pogled i potom dade znak stražarima.

„Učinite ono što se mora učiniti. Budite milostivi. Budite brzi. To su valjani ljudi.“

Odmah potom započe krvavi pokolj sužanja. Njihovi krici dizali su se ka nebesima i Anena se ponada da brojni bogovi Egipta odobravaju ovu njegovu tešku ali neophodnu odluku.